

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЛУБЕНСЬКИЙ ФІНАНСОВО - ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

«ПОДАТКОВА СИСТЕМА»

(назва дисципліни)

**ЗА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ
«ЕКОНОМІКА»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 Економіка

ОСВІТНЬО – ПРОФЕСІЙНИЙ СТУПІНЬ фаховий молодший бакалавр

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Тетяна КОЧЕРГА, викладач обліково-фінансових дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії», викладач-методист

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні циклової комісії
обліково - фінансових дисциплін
Відокремленого структурного підрозділу
«Лубенський фінансово - економічний
фаховий коледж Полтавського державного
аграрного університету»

Протокол № 1 від «29» 08 2024р.

Голова циклової комісії НВ (Наталія СЛЄПЦОВА)
(підпис)

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Податкова система» є нормативним документом, що визначає зміст навчальної дисципліни, компетентності та результати навчання, які вона формує.

Навчальна програма навчальної дисципліни «Податкова система» спрямована на ознайомлення здобувачів освіти із формуванням теоретичних знань та практичних навичок з організації та функціонування податкової системи в межах податкової політики держави, загальної теорії та термінології оподаткування, класифікації податків, розгляд основних видів податків і зборів згідно з Податковим кодексом України та методикою їх розрахунків.

Навчальну програму з навчальної дисципліни «Податкова система» укладено на основі ОПП «Економіка» розробленої на основі Стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 051 Економіка освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр».

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальності	051 Економіка
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавра
Нормативна/вибіркова	вибірковий компонент (ВК) за вибором здобувача освіти
Кількість тем	12
Загальна кількість годин	90
Види навчальної діяльності та види навчальних занять, обсяг годин:	
Лекції	36
Практичні заняття	24
Самостійна робота	30
Форма підсумкового контролю	залік

II. МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОДАТКОВА СИСТЕМА» компетентності та заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Податкова система» - формування системи основ податкової системи та здійснення податкової політики України; загальної теорії оподаткування; термінології оподаткування; класифікації податків, а також основні принципи побудови систем оподаткування; види прямих і непрямих податків, ресурсних платежів, місцевих податків і зборів.

Завдання навчальної дисципліни «Податкова система» - засвоєння теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, альтернативних систем оподаткування, діяльності державної податкової служби.

Предметом навчальної дисципліни «Податкова система» є: діюча система оподаткування в Україні, особливості податкової політики держави та суб'єктів господарювання; податки, збори, інші обов'язкові платежі з юридичних і фізичних осіб та особливості їх сплати до бюджетів згідно законодавства України.

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Податкова система» є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибіркових дисциплін та спеціальних курсів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

знати:

- історичні передумови виникнення податків та концепції оподаткування;
- сутність податків та зборів, податкової системи та податкової політики;
- терміни, що вживаються при оподаткуванні;
- види податків та зборів, які діють в Україні;
- законодавче забезпечення оподаткування;
- механізм нарахування та сплати податків і зборів;
- форми податкової звітності та порядок їх складання;
- порядок нарахування та сплати податків, зборів та обов'язкових платежів до бюджету та державних цільових фондів, що здійснюються, як фізичними, так і юридичними особами;

уміти:

- використовувати нормативно-законодавчі документи;
- визначати базу оподаткування, розмір податків та строки їх сплати до бюджетів усіх рівнів;
- складати форми податкової звітності;

- оцінювати специфіку адміністрування загальнодержавних та місцевих податків і зборів; обирати легальні способи мінімізації податкових платежів;
- виконувати розрахунки, пов'язані з визначенням і нарахуванням податків;
- аналізувати зміни податкового законодавства та визначати їх вплив на результати діяльності суб'єктів підприємницької діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Податкова система» поглиблює та конкретизує знання здобувачів освіти, набуті в процесі вивчення дисциплін «Економіка і нормування праці», «Фінанси, гроші та кредит», «Фінанси підприємства» з акцентом на проблематику оподаткування і тісно пов'язана з навчальною дисципліною «Фінансовий облік».

Програмою навчальної дисципліни «Податкова система» передбачено проведення лекцій, практичних занять із тем курсу, заліку.

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічної науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні компетентності (СК)	СК 1. Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки. СК 2. Здатність обирати й застосовувати положення нормативно-правових актів для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності. СК 6. Здатність вирішувати професійні завдання з організації діяльності окремих підрозділів суб'єктів господарювання. СК 9. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів господарювання.
Результати навчання (РН)	РН 4. Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для розв'язання практичних ситуацій. РН 8. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність. РН 9. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності. РН 12. Розв'язувати професійні завдання з організації діяльності підприємства (підрозділу).

III. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема		Обсяг годин			Разом
№	Назва	Лекції	Практичні	Самостійне вивчення	
1	Засади організації податкової системи України.	2	-	2	4
2	Адміністрування податків, зборів, платежів	2	-	2	4
3	Податок на додану вартість	4	4	4	12
4	Акцизний податок	2	2	2	6
5	Мито	2	-	2	4
6	Податок на прибуток підприємств	4	4	4	12
7	Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування	2	-	2	4
8	Податок на доходи фізичних осіб	6	6	4	16
9	Рентна плата	6	4	2	12
10	Спеціальні податкові режими	2	2	2	6
11	Податок на майно	2	2	2	6
12	Інші податки та збори	2	-	2	4
Всього		36	24	30	90

3.2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Засади організації податкової системи України

Історія виникнення податків.

Сутність податкової політики. Зміст та цілі податкової політики. Мета та завдання податкової політики. Основні принципи організації податкової політики.

Податкова система та принципи її побудови.

Сутність податків. Функції податків. Елементи податку. Види податкових ставок. Класифікація податків, її ознаки.

Тема 2. Адміністрування податків, зборів, платежів

Контролюючі органи та органи стягнення. Функції, права, обов'язки і відповідальність посадових осіб контролюючих органів. Права і обов'язки платників податків.

Способи здійснення податкового контролю. Облік платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів. Податкові перевірки, їх види та порядок проведення.

Основні види порушень податкового законодавства та відповідальність платників.

Тема 3. Податок на додану вартість

Сутність податку на додану вартість. Платники податку та порядок їх реєстрації. Об'єкт оподаткування і база оподаткування. Операції, що включаються в об'єкт оподаткування. Ставки ПДВ. Пільги щодо оподаткування податком на додану вартість. Порядок визначення податкового зобов'язання і податкового кредиту. Порядок визначення суми ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Податкова накладна. Електронне адміністрування ПДВ.

Звітні податкові періоди та строки сплати податку.

Практичні заняття

Обчислення суми ПДВ, що підлягає сплаті або бюджетному відшкодуванню з Державного бюджету. Складання податкової звітності з ПДВ.

Тема 4. Акцизний податок

Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Платники акцизного податку, об'єкт і база оподаткування. Перелік підакцизних товарів, ставки податку. Пільги з акцизного податку. Дата виникнення податкових зобов'язань.

Порядок обчислення податку з товарів, вироблених на території України, а також реалізованих суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі. Порядок обчислення податку з товарів, які ввозять на митну територію України. Особливості оподаткування алкогольних напоїв і тютюнових виробів.

Порядок і строки сплати податку. Складання та подання декларації з акцизного податку. Контроль за сплатою акцизного податку.

Практичне заняття

Обчислення акцизного податку на різні види підакцизних товарів. Складання декларації з акцизного податку.

Тема 5. Мито

Мито як джерело доходів бюджету. Митна політика. Митні платежі. Види мита. Особливі види мита.

Платники, об'єкт оподаткування та ставки мита. Митна вартість і методи її визначення.

Звільнення від оподаткування митом. Справляння мита та порядок його перерахування в бюджет.

Митні режими та їх види.

Тема 6. Податок на прибуток підприємств

Економічна суть податку на прибуток підприємств та його роль у формуванні доходів бюджету України. Платники, об'єкт і база оподаткування.

Порядок визначення прибутку, що підлягає оподаткуванню. Різниці, які виникають під час нарахування амортизації необоротних активів. Різниці, що виникають під час формування резервів (забезпечень). Різниці, які виникають під час здійснення фінансових операцій.

Ставки податку. Звільнення від оподаткування. Порядок обчислення та строки сплати. Податкова звітність з податку на прибуток підприємств: порядок заповнення.

Особливості оподаткування окремих видів діяльності та операцій.

Практичні заняття

Обчислення прибутку, що підлягає оподаткуванню. Нарахування податку на прибуток підприємств. Складання податкової декларації з податку на прибуток підприємств.

Тема 7. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Закон України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування” зі змінами і доповненнями.

Величина ЄСВ. Максимальна сума ЄСВ. Платники та база нарахування. Звільнення від сплати єдиного внеску. Розрахунок сум єдиного внеску та терміни сплати. Строки та порядок подання обов'язкової звітності.

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб

Суть і призначення податку на доходи фізичних осіб. Платники податку, об'єкт і база оподаткування. Доходи, які не включають до місячного оподаткованого доходу. Податкова знижка.

Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних у вигляді заробітної плати. Податкова соціальна пільга, її розміри та умови надання.

Ставки податку, порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету.

Особливості оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних з інших джерел.

Військовий збір.

Порядок оформлення, строки та способи подання декларації про майновий стан і доходи (податкові декларації).

Практичне заняття

Обчислення податку на доходи фізичних осіб, одержаних у вигляді заробітної плати та з інших джерел. Складання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Тема 9. Рентна плата

Склад рентної плати.

Рентна плата за користування надрами для видобування корисних копалин.

Рентна плата за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин.

Рентна плата за користування радіочастотним спектром (радіочастотним ресурсом) України.

Рентна плата за спеціальне використання води.

Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

Подання декларації і строки сплати рентної плати. Відповідальність платників рентної плати та контроль за її справлянням.

Практичне заняття

Обчислення рентної плати за видами використання ресурсів України. Складання декларації з рентної плати.

Тема 10. Спеціальні податкові режими

Поняття спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності.

Порядок визначення доходів та їх склад для платників податку першої-третьої груп. Об'єкт і база оподаткування для платників податку четвертої групи.

Ставки єдиного податку. Податковий (звітний) період. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку.

Ведення обліку і складання звітності суб'єктами спрощеної системи оподаткування. Особливості нарахування, сплати та подання звітності з окремих податків і зборів платниками єдиного податку.

Практичні заняття

Обчислення єдиного податку для платників податку першої третьої груп. Обчислення єдиного податку для платників податку четвертої групи. Складання податкової звітності.

Тема 11. Податок на майно

Склад податку на майно.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: платники, об'єкт і база оподаткування. Станки, порядок обчислення та строки сплати податку.

Транспортний податок. Особливості сплати фізичними та юридичними особами - власниками легкових автомобілів.

Туристичний збір. Збір за місця для паркування транспортних засобів.

Плата за землю: платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки плати за землю. Пільги щодо сплати земельного податку для фізичних та юридичних осіб. Порядок обчислення та строки сплати. Орендна плата.

Практичні заняття

Обчислення майнових податків. Складання відповідних форм податкової звітності.

Тема 12. Інші податки та збори

Екологічний податок. Платники, об'єкт і база оподаткування. Ставки податку. Порядок обчислення, строки подання звітності та сплати екологічного податку.

Практичне заняття

Обчислення екологічного податку. Складання і подання податкової звітності.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Рекомендована література і джерела

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. №2464-VI. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>
4. Волохова І.С., Дубовик О.Ю. Податкова система: навчальний посібник. Харків, 2019. 401 с.
5. Томнюк Т.Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.
6. Теловата М.Т., Пантелеєв В.П., Безверхий К.В., Григоревська О.О., Ковач С.І., Юрченко О.А. Облік і звітність в оподаткуванні: навчальний посібник. Київ: НАСОА, 2019. 506 с.
7. Сіренко Н. М., Полторак А. С., Боднар О. А. Податкова система: курс лекцій. Миколаїв, 2021. 153.
8. Остапенко Т. М., Кубецька О. М., Кононова І. В., Протопопова Н. А. Оподаткування суб'єктів підприємництва: навчальний посібник (у схемах). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 148 с.
9. Гречко А.В. Податкова система: конспект лекцій. КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 119 с.

Електронні ресурси

1. Верховної ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
2. Журнал «Вісник податкової служби» URL: www.visnuk.com.ua
3. Електронний кабінет платника податків URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/>
4. Журналу «Баланс» URL: <https://balance.ua/>
5. Журнал «Бухгалтерський журнал» URL: <https://i.factor.ua/ukr/>
7. ДПС URL: <https://tax.gov.ua/>